

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **JUDr. B. B.,** zast. JUDr. Milanem Jelínkem, advokátem, se sídlem Resslova 1253, Hradec Králové, proti žalované: **Notářská komora České republiky**, se sídlem Apolinářská 442/12, Praha 2, zast. JUDr. Janem Camrdou, advokátem, se sídlem Masarykovo nám. 225, Benešov, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2010, č. j. 10 Ca 296/2008 – 45,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2010, č. j. 10 Ca 296/2008 - 45, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím Prezidia Notářské komory České republiky (žalovaného) ze dne 18. 6. 2008, č. j. KK 3/2007 – 98, bylo potvrzeno rozhodnutí Kárné komise Notářské komory České republiky ze dne 29. 1. 2008, č. j. KK 3/2007 - 66, která rozhodla o tom, že žalobce se dopustil kárného provinění tím, že ve své kanceláři dne 2. 2. 2007 neumožnil kontrolní komisi provést kontrolu dědických spisů starších jednoho roku, čímž porušil povinnost uloženou mu usnesením prezidia Notářské komory v Hradci Králové ze dne 15. 12. 2006, a tedy i § 45 odst. 3 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, ve spojení s § 24a odst. 5 Organizačního řádu Notářské komory ČR a notářských komor. Svým jednáním tak žalobce porušil ve smyslu § 48 odst. 1 notářského řádu povinnost stanovenou oběma uvedenými předpisy. Za toto kárné provinění mu bylo uloženo kárné opatření – pokuta ve výši 20 000 Kč.

V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná poukázala na příslušná ustanovení notářského řádu upravující činnost notáře a výkon dohledu nad jeho činností (§ 1 odst. 2, § 4, § 45 odst. 3 a § 46 notářského řádu) a zamítla námitku žalobce, že podle právní úpravy v občanském soudním řádu a navazujících právních předpisech nelze dědické soudní spisy předkládat k nahlédnutí třetím osobám. Konstatovala, že občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení, a týká se tudíž pouze samotného soudního řízení a vztahu soudu, resp. soudního komisaře, k účastníkům řízení či dalším osobám majícím věcný vztah k řízení. Občanský soudní řád však neupravuje vztah soudních komisařů k orgánům dohledu vůči notářům jako soudním komisařům v řízení o dědictví, ať již ze strany Ministerstva spravedlnosti, či ze strany orgánů notářské samosprávy. Provádění dohledu nad činností notářů tudíž v žádném případě nelze považovat za nahlížení do spisu ve smyslu úpravy v občanském soudním řádu a předpisech navazujících, ale za provádění kontroly řádného postupu notářů jako soudních komisařů v řízení o dědictví.

K námitce žalobce, ohledně nedodržení subjektivní tříměsíční lhůty k podání kárného návrhu, žalovaná uvedla, že žalobce vychází pouze z dohadu, že se snad kárný navrhovatel, jímž je prezident Notářské komory v Hradci Králové (dále též „prezident"), dozvěděl o kárném provinění dříve, než na zasedání prezídia Notářské komory v Hradci Králové konaném dne 24. 2. 2007, na kterém předseda kontrolní komise předložil prezídiu zápis z kontroly. Prezident Notářské komory v Hradci králové, který je oprávněn kárný návrh předložit, výslovně potvrdil i při jednání o opravném prostředku, že se o kárném provinění dozvěděl až dne 24. 2. 2007 z předloženého zápisu o kontrole. Právě takový zápis ostatně představoval úplnou informaci o skutečnostech tvořících základ kárného provinění a proto by ani jakákoliv případná předchozí částečná informace v tomto směru stěží mohla být považována za informaci ve smyslu § 49 odst. 3 notářského řádu.

Žalovaná nepřisvědčila ani námitce žalobce, že výše kárného opatření (pokuty) je neúměrně vysoká. Vycházela ze všeobecně známého poznatku, že každý notář, který je rovnoměrně pověřován vyřizováním dědických věcí ve smyslu § 175 za občanského soudního řádu, nemůže být - s ohledem na své příjmy z této agendy - existenčně ohrožen pokutou ve výši 20 000 Kč. Přiměřenost výše uložené pokuty kárnou komisí spatřuje žalovaná v závažnosti kárného provinění žalobce, který v rozporu se zájmy občanů i samotného notářského stavu bránil účinnému fungování zákonného systému dohledu na činnost notářů.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, v níž namítal, že kárný návrh byl podán po uplynutí tříměsíční subjektivní lhůty. Rozhodující totiž podle názoru žalobce není okamžik, kdy se o kárném provinění dozvěděl prezident notářské komory, ale prezidium, neboť to je podle § 32 notářského řádu řídícím a výkonným orgánem notářské komory, zatímco prezident je podle § 33 téhož zákona osobou, která reprezentuje komoru navenek a jedná jejím jménem, jinak vykonává v podstatě jen řídící a organizační činnosti s výjimkou rozhodnutí, jež nesnesou odkladu, která však musí být dodatečně schválena prezidiem. Pro počátek běhu subjektivní lhůty tedy není rozhodující až okamžik formálního seznámení prezidenta s jednáním zakládajícím kárné provinění, ale moment, kdy se s takovým jednáním seznámilo prezidium. Bez rozhodnutí prezidia (případě dodatečného schválení prezidiem) nemůže být ostatně ani kárný návrh podán. Z kárného

návrhu je pak patrné, že kontrolní komisi, jež měla u žalobce provést spisovou kontrolu, tvořilo několik členů prezidia, takže v okamžiku, kdy žalobce odmítl předložit spisy ke kontrole, vědělo prezidium Notářské komory v Hradci Králové o jednání zakládajícím kárné provinění. Vedle toho žalobce uvedl, že v den kontroly (2. 2. 2007 od 9:00 hod.) proběhlo zasedání prezidia, a to i za přítomnosti některých členů kontrolní komise. Zabývalo se mimo jiné přípisem žalobce ze dne 1. 2. 2007, jímž bylo jednoznačně sděleno, že žalobce neakceptuje způsob provedení kontroly, jak mu byl avizován. Pokud pak téhož dne v 11:30 hod. kontrolní komise navštívila za účelem kontroly sídlo notářského úřadu žalobce, je jen málo přijatelné a pochopitelné, že téhož dne nebyl prezident notářské komory informován o tom, že žalobce kontrolu odmítl. Tomuto názoru žalobce nasvědčuje i výpověď JUDr. V., předsedy kontrolní komise, který nevyloučil, že informoval prezidenta o neúspěšné kontrole již 2. 2. 2007. Přitom je podle žalobce lhostejné, jakým způsobem se prezident dozví, že kontrola nebyla umožněna a není třeba, aby se tak stalo písemnou zprávou. Subjektivní lhůta k podání kárného návrhu tedy počala podle žalobce běžet nejpozději již 3. 2. 2007 a nikoli až 24. 2. 2007, kdy byla na zasedání notářské komory formálně projednána zpráva o průběhu kontroly. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že podání kárného návrhu dne 22. 5. 2007 bylo učiněno až po uplynutí zákonné tříměsíční lhůty.

Žalobce dále namítal, že nemůže být trestán za jiný právní názor, který zastává ke způsobu provádění kontroly soudních spisů. Podle jeho názoru je třeba na nahlížení do soudních spisů vztáhnout příslušná ustanovení občanského soudního řádu a vyhlášky č. 37/1992 Sb., ministerstva spravedlnosti České republiky, o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (dále též „jednací řád“), podle kterých je vyloučeno „stěhovat“ soudní spisy do kanceláře notářské komory a bez jakéhokoli vyjádření příslušného soudního úředníka je předkládat k nahlížení třetím osobám. Kontrolní komise si tak měla vyžádat souhlas předsedy senátu, který projednává danou dědickou věc, k nahlédnutí do příslušného spisu podle § 44 odst. 2 o. s. ř. Ze strany žalobce se nejednalo o žádnou svévoli, ale o to, aby kontrola spisů proběhla v souladu se zákonem.

Žalobce rovněž vyjádřil nesouhlas s výší uloženého kárného opatření. Poukázal na skutečnost, že se jedná o jeho první kárné provinění, které navíc spočívá v jiném právním názoru, nejedná se o odpírání pravomoci notářské komory, ale jen o to, aby byla vykonávána zákonným způsobem. To charakterizuje míru závažnosti kárného provinění. Z tohoto důvodu nemůže obstát uložení sankce v horní polovině sazby. Žalovaná podle názoru žalobce pochybila také v tom, že nezjišťovala jeho osobní a majetkové poměry a zda je výše pokuty přiměřená. Toto opomenutí je podle žalobce v rozporu s judikaturou Ústavního soudu. Uzavřel, že byla nesprávně posouzena závažnost jeho provinění a mělo mu být uloženo kárné opatření ve formě písemného napomenutí. Navrhl, aby Městský soud v Praze rozhodnutí žalované zrušil a uložil jí nahradit žalobci náklady řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 5. 2010, č. j. 10 Ca 296/2008 – 45, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Námitce uplynutí subjektivní tříměsíční lhůty stanovené v § 49 odst. 3 notářského řádu městský soud nepřisvědčil. Poukázal na skutečnost, že sám prezident Notářské komory v Hradci Králové již v kárném návrhu tvrdil, že se o skutku žalobce, v němž je spatřováno kárné provinění dozvěděl dne 24. 2. 2007. K otázce dodržení tříměsíční subjektivní lhůty

byli v řízení před kárnou komisí vyslechnuti všichni členové kontrolní komise, kteří měli u žalobce dne 2. 2. 2007 vykonat kontrolu dědických spisů starších jednoho roku, a to JUDr. M., JUDr. Š., JUDr. U. a JUDr. N. Všechny shodně vypověděly, že prezidentu Notářské komory v Hradci Králové nesdělovaly výsledek kontroly, která u žalobce měla proběhnout dne 2. 2. 2007, a kterou on jim odepřel provést. Z těchto výpovědí podle názoru městského soudu jednoznačně plyne, že se prezident Notářské komory v Hradci Králové nedozvěděl o kárném provinění dříve než 24. 2. 2007, kdy byla zpráva o neuskutečnění kontroly dědických spisů u žalobce projednána prezidiem Notářské komory v Hradci Králové.

Městský soud, na rozdíl od žalobce, dospěl k závěru, že ani výpověď předsedy kontrolní komise JUDr. V. nezpochybňuje zachování zákonné tříměsíční subjektivní lhůty. JUDr. V. před kárnou komisí vypověděl, že vypracoval zápis o kontrole, nevzpomíná si však, zda zápis posílal poštou nebo jej přímo předal prezidentovi na dalším jednání prezidia, ani kdy informoval prezidenta notářské komory o výsledku kontroly. Také uvedl, že informovat o výsledcích kontroly jinak než písemně není zvykem. Tato výpověď tak podle městského soudu jednoznačně nevyvrací, ale ani nepodporuje závěr o dodržení tříměsíční subjektivní lhůty, neboť předseda kontrolní komise si na rozhodné skutečnosti již nevzpomněl. Nepodařilo se tedy prokázat, že by se prezident Notářské komory v Hradci Králové dozvěděl o výsledku kontroly spisů u žalobce dříve než 24. 2. 2007 a je proto třeba vycházet z toho, že se o skutku žalobce, v němž je spatřováno kárné provinění, dozvěděl dne 24. 2. 2007 na zasedání prezidia Notářské komory v Hradci Králové, na němž předseda kontrolní komise JUDr. V. předložil prezidiu zápis o kontrole u žalobce konané dne 2. 2. 2007. Pokud byl kárný návrh doručen předsedkyni kárné komise dne 22. 5. 2007, stalo se tak nepochybně v průběhu zákonné tříměsíční lhůty a tudíž včas.

Městský soud se neztotožnil s názorem žalobce, že pro počátek běhu subjektivní lhůty pro zahájení kárného řízení postačovala vědomost (některých) členů prezidia Notářské komory v Hradci Králové o skutku, v němž je spatřováno kárné provinění. Konstatoval, že aktivní legitimace k podání návrhu na zahájení kárného řízení je upravena v § 49 odst. 2 notářského řádu, podle kterého se kárné řízení zahajuje na návrh ministra, prezidenta Komory, prezidenta nebo předsedy krajského soudu. Mezi aktivně legitimovanými subjekty či orgány není uvedeno prezidium notářské komory. V posuzované věci proto bylo zcela na místě odvíjet počátek tříměsíční subjektivní lhůty ode dne, kdy se o skutku, v němž je spatřováno kárné provinění, dozvěděl prezident Notářské komory v Hradci Králové. K námitce žalobce, že je jen málo přijatelné a pochopitelné, že pokud proběhlo ráno dne 2. 2. 2007 zasedání prezidia Notářské komory v Hradci Králové, při němž se přečetl dopis, v němž žalobce vyjadřoval svůj odmítavý postoj k naplánované kontrole dědických spisů v jeho kanceláři, že by téhož dne nebyl prezident notářské komory některým z členů kontrolního orgánu informován o tom, že žalobce kontrolu skutečně odmítl, městský soud konstatoval, že se jedná pouze o domněnku žalobce, kterou ničím nedokládá.

K námitce žalobce, že by postupoval v rozporu se zákonem, pokud by předložil spisy ke kontrole kontrolní komisi Notářské komory v Hradci Králové, městský soud nepřisvědčil. Zdůraznil, že i činnost notáře jako soudního komisaře podléhá dohledu

vykonávanému notářskou komorou podle § 45 notářského řádu. Právní úprava obsažená v notářském řádu tak představuje lex specialis vůči právní úpravě nahlížení do spisu obsažené v občanském soudním řádu. Ustanovení § 46 notářského řádu pak demonstrativně vyjmenovává, jakými prostředky se dohled provádí (kontrola spisů, listin, předmětů úschov a evidenčních pomůcek notáře). Pro úplnost městský soud uvedl, že žalobcem zaujímaný právní názor jej neopravňoval k odepření kontroly předmětných spisů. Notářská komora vystupovala při kontrole jako orgán veřejné správy, tedy vykonávala vrchnostenskou pravomoc. Kontrolovaná osoba je povinna se kontrole podrobit a nemůže ji odmítat s poukazem na jiný první názor. Proti případné nezákonnosti může brojit až následně. Postup žalobce při odmítnutí kontroly tak vykazoval znaky zakázané svépomoci proti výkonu veřejné moci.

Ani námitku žalobce týkající se nepřiměřenosti uloženého kárného opatření nevyhodnotil soud jako důvodnou. Městský soud se v tomto směru ztotožnil s úvahou žalované, že žalobce - notář nemůže být existenčně ohrožen uloženou pokutou ve výši 20 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce (dále též „stěžovatel") včas kasační stížnost. Stejně jako již v žalobě namítal, že nebyla dodržena prekluzivní subjektivní tříměsíční lhůta k podání kárného návrhu stanovená v § 49 odst. 3 notářského řádu, neboť prezident Notářské komory v Hradci Králové podal návrh na zahájení kárného řízení dne 22. 5. 2007, přičemž uvedenou lhůtu je třeba počítat již ode dne 2. 2. 2007, kdy v kanceláři stěžovatele měla proběhnout kontrola. Vyjádřil přesvědčení, že Městský soud v Praze dostatečným způsobem nereflektuje, že oprávnění podat návrh na zahájení kárného řízení není oprávněním, které je svěřeno prezidentu – fyzické osobě, nýbrž kompetencí, která je prezidentu svěřena z titulu jeho veřejně mocenské funkce. Pravomoci prezidenta jsou vymezeny v § 33 notářského řádu – prezident především zastupuje komoru navenek, řídí jednání prezidia a kolegia. Pravomoci prezidenta jsou tak podle názoru stěžovatele přímo odvozeny od jeho funkce v prezidiu, které je řídícím a výkonným orgánem komory. V tomto kontextu je třeba podle názoru stěžovatele interpretovat oprávnění prezidenta podat návrh na zahájení řízení. Prezident je nositelem této pravomoci nikoli za svou osobu, nýbrž jako reprezentant notářské komory a prezidia. Jestliže tedy dne 2. 2. 2007 rozhodlo prezidium Notářské komory v Hradci Králové o provedení kontroly ve stěžovatelově notářské kanceláři navzdory vědomosti o tom, že spisy nebudou zpřístupněny dříve, než bude stěžovatel zproštěn mlčenlivosti a jestliže přijalo stanovisko i pro případ, že stěžovatel kontrolu skutečně neumožní, není podle názoru stěžovatele možno akceptovat závěr, že prezident notářské komory se o skutku dozvěděl až z formální zprávy o provedení kontroly na dalším zasedání prezidia. Návrhové oprávnění je prezidentu svěřeno jako reprezentantu prezidia. Jestliže tedy byla u stěžovatele provedena kontrola z rozhodnutí prezidia a za účasti členů prezidia, je třeba počítat běh prekluzivní lhůty již od 2. 2. 2007 a nikoli od okamžiku, kdy byl prezident formálně seznámen s výsledky kontroly na následujícím zasedání prezidia.

Stěžovatel dále stejně jako již v žalobě namítal, že se kárného provinění nedopustil a vyjádřil nesouhlas se závěrem Městského soudu v Praze, který tuto námitku žalobce zamítl s tím, že činnost notáře jako soudního komisaře je třeba považovat za činnost, nad kterou je notářská komora oprávněna vykonávat dohled a že právní úprava obsažená

v notářském řádu představuje lex specialis vůči právní úpravě nahlížení do spisu obsažené v občanském soudním řádu. Stěžovatel uvedl, že notářské komoře vůbec nepřísluší pravomoc kontrolovat činnost notáře jako soudního komisaře. I kdyby jí však takováto pravomoc příslušela, obecná úprava povinnosti mlčenlivosti obsažená v § 104 jednacího řádu v ničem neodporuje úpravě obsažené v notářském řádu. Povinnost mlčenlivosti založená § 104 jednacího řádu totiž v ničem nebrání provedení kontroly samosprávným orgánem ani ji nepřiměřeně neztěžuje. Ustanovení § 45 notářského řádu a ustanovení § 104 jednacího řádu tak podle stěžovatele nejsou v logickém rozporu. Ten podle stěžovatele nastává mezi ustanovením § 104 jednacího řádu a rozhodnutím notářské komory, kterým byla stěžovateli uložena povinnost zpřístupnit spisy. V této souvislosti stěžovatel zdůraznil, že rozhodnutí samosprávné korporace nemůže prolomit povinnost, která je stěžovateli uložena obecně závazným předpisem. Takové rozhodnutí by se totiž nepříznivým způsobem dotklo práva a zájmů osob stojících vně samosprávné korporace a tedy mimo jejich mocenskou působnost. Rozhodnutím stavovské komory tak podle stěžovatele nemůže dojít k prolomení povinnosti mlčenlivost založené obecně závazným právním předpisem k ochraně osob stojících vně stavovské komory.

Stěžovatel dále namítal, že ve výroku, ani v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů není konkretizováno, z jakých okolností správní orgány dovodily, že se v daném případě jedná o závažné porušení. Závažnost je přitom znakem skutkové podstaty kárného provinění a je nutno ji posuzovat ve vztahu k zájmům a hodnotám, které jsou příslušnou právní normou (ukládající povinnost, v jejímž porušení je spatřováno kárné provinění) chráněny. Důvodem, proč stěžovatel neumožnil kontrolnímu orgánu nahlédnout do soudních spisů byl právní názor stěžovatele, že je vázán povinností mlčenlivosti, které jej může zprostit pouze předseda okresního soudu.

Závěr městského soudu, který v jednání žalobce spatřoval znaky zakázané svépomoci proti výkonu veřejné moci označil stěžovatel za nesprávný. Podle stěžovatele je pravdou, že notářská komora vystupuje při kontrole jako nositel veřejné moci a že je nadána vrchnostenskými pravomocemi, nelze však přijmout závěr, že jednání stěžovatele bylo zakázanou svépomocí. Notář totiž při výkonu funkce soudního komisaře požívá autority nezávislého soudu a jako takový je vázán přísnou povinností mlčenlivosti. Odepřením přístupu k soudním spisům hájil stěžovatel informační autonomii účastníků soudních řízení, nikoli své zájmy a nemůže se tudíž jednat o svépomoc, která je pojmově spojena s ochranou vlastních subjektivních práv a zájmů vlastními prostředky.

Stěžovatel dále vyjádřil nesouhlas se závěrem městského soudu, že kárně obviněný nese v kárném řízení důkazní břemeno, ohledně prokázání skutečností týkajících se jeho majetkových poměrů. Podle názoru stěžovatele ani absence tvrzení a důkazů o majetkových poměrech nezbavuje žalovanou povinnosti se z úřední povinnosti zabývat otázkou, zda uložená majetková sankce je přiměřená, a to i s ohledem na majetkové poměry stěžovatele.

S odkazem na shora uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti nesouhlasila s právním výkladem příslušných ustanovení notářského řádu, vztahujících se k posouzení otázky prekluze podání návrhu na zahájení kárného řízení. Zdůraznila, že notářský řád v § 49 odst. 2 taxativně stanoví, kdo je oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení (vedle ministra, prezidenta Komory České republiky se sídlem v Praze a předsedy krajského soudu), je oprávněn návrh podat též prezident příslušné notářské komory, v daném případě Notářské komory v Hradci Králové. Tuto pravomoc nelze proto výkladem právní normy nijak rozšiřovat na další jiné osoby či orgány, a to ani na prezidium příslušné notářské komory, jak se účelově snaží tvrdit stěžovatel. Podle ustanovení § 49 odst. 3 notářského řádu má Notářská komora tyto orgány: a) kolegium, b) prezidium, c) prezidenta notářské komory, d) revizní komisi. Tyto orgány je tedy třeba rozlišovat. Vědomost členů prezidia, resp. kontrolní komise, kteří byli přítomni na kontrole u žalobce, o porušení předpisů, jež mohou mít za následek zahájení kárného řízení, automaticky nemůže znamenat, že takovouto vědomost má i jiný orgán žalovaného. Výše uvedená skutečnost byla v kárném řízení prokázána zejména výpověďmi svědků – členů kontrolní komise, a to JUDr. O. M., JUDr. L. Š., JUDr. L. U., JUDr. Š. N. a JUDr. L. V. Ti potvrdili, že kárného navrhovatele JUDr. M. H. o výsledku kontroly u žalobce neinformovali dříve, než na zasedání na prezidia Notářské komory v Hradci Králové dne 24. 2. 2007. Pokud jde o subjektivní tříměsíční lhůtu k podání návrhu, je již ze samotného pojmu „subjektivní lhůta“ zřejmé, že pro každého navrhovatele počíná její běh samostatně, přičemž rozhodným okamžikem pro její počátek je podle zákona okamžik, kdy se osoba navrhovatele dozví o kárném provinění; tuto lhůtu je třeba posoudit ve vztahu k prezidentovi notářské komory. Žalovaná vyjádřila přesvědčení, že v kárném řízení bylo jednoznačně prokázáno, že kárný navrhovatel se dozvěděl o kárném provinění žalobce spočívajícím v neumožnění provedení kontroly (nařízené podle § 46 notářského řádu usnesením notářské samosprávy – prezidia Notářské komory v Hradci Králové) až dne 24. 2. 2007, na zasedání tohoto prezidia, kde byl kárný navrhovatel seznámen s výsledky kontroly a kde mu byl předložen zápis kontrolní komise o vykonání marného pokusu o kontrolu u žalobce dne 2. 2. 2007. Z toho žalovaná dovodila, že kárný návrh s ohledem na počátek běhu příslušné lhůty byl podán včas, byl-li kárné komise Notářské komory ČR doručen dne 22. 5. 2007.

Žalovaná nesouhlasila ani s právním názorem žalovaného, v němž vyjadřoval své přesvědčení o nemožnosti předložit spisy ke kontrole s ohledem na nutnost chránit osobní informace účastníků dědických řízení v souladu se svou povinností mlčenlivosti. V tomto směru se zcela ztotožnila s právním názorem a hodnocením zaujatým Městským soudem v Praze.

Žalovaná rovněž nesouhlasila s námitkou žalobce, že se nedopustil závažného kárného provinění. Zdůraznila, že pokud by stěžovateli šlo pouze o výklad zákonnosti způsobu, jakým je kontrolní pravomoc notářské samosprávy vykonávána v oblasti dědických spisů, mohl jistě danou záležitost řešit odbornou diskusí na toto téma v rámci notářského stavu, neboť podle jeho tvrzení měl s předmětnou pravomocí zásadní problémy již v minulosti, při kontrolách, jichž se sám účastnil v postavení člena kontrolní komise notářské komory. Rozdílný právní názor neopravňuje stěžovatele ke svévolnému odmítání pravomocí notářské samosprávy.

Žalovaná se neztotožnila ani s námitkou stěžovatele, vztahující se k nepřiměřenosti výše uložené pokuty ve vztahu k jeho příjmům. Navrhla, aby kasační stížnost byla jako nedůvodná Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

Stěžovatel v replice k vyjádření žalované setrval na svém stanovisku vyjádřeném v kasační stížnosti ve vztahu k názoru na počítání běhu lhůty, v níž je kárný žalobce oprávněn zahájit řízení. Vyjádřil přesvědčení, že prezident Notářské komory v Hradci Králové, který byl kárným navrhovatelem, není v daném případě správním orgánem, nýbrž vykonavatelem veřejné správy. Počátek běhu lhůty není pak odvozován od okamžiku, kdy se o kárném provinění dozví vykonavatel veřejné správy, nýbrž kdy se o něm dozví správní orgán, jehož jménem daný vykonavatel vystupuje. Je totiž nutno rozlišovat mezi subjektem veřejné správy a vykonavatelem veřejné správy, jak na to upozorňuje Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 53/2011 – 109, ze dne 27. 7. 2011. Z hlediska běhu lhůty je podle žalobce rozhodující, kdy se o správním deliktu příslušné prezidium, jehož reprezentantem je prezident. Podle ustanovení § 33 odst. 1 notářského řádu (které upravuje postavení prezidenta notářské komory), zastupuje prezident notářskou komoru navenek a jedná jejím jménem ve všech věcech. Pokud by počátek lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení byl skutečně spojen s osobou prezidenta, jakožto fyzické osoby, pak by běh lhůty byl ovlivněn celou řadou faktorů ryze subjektivní povahy, jako např. dlouhodobou nepřítomností, či nemocí prezidenta. Takový následek by odporoval principu právní jistoty, který má být stanovením zákonných prekluzivních lhůt naopak garantován. Podpůrně žalobce odkázal na závěry Ústavního soudu obsažené v nálezu sp. zn. IV. ÚS 946/09, ze dne 11. 1. 2010, v němž Ústavní soud posuzoval, podle jakých kritérií má být stanoveno, kdy se o správním deliktu dozvěděla Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněného důvodu kasační stížnosti odchýlit. Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že je důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu

soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti (a předtím již v řízení o žalobě), v prvé řadě namítal, že nebyla dodržena tříměsíční subjektivní lhůta pro podání kárného návrhu stanovená v § 49 odst. 3 notářského řádu. Stěžovatel nijak nezpochybňuje skutečnost, že prezident Notářské komory v Hradci Králové podal návrh na zahájení kárného řízení dne 22. 5. 2007. Podle stěžovatele je však třeba vycházet z toho, že se prezident notářské komory o jeho skutku, který je mu kladen za vinu, dozvěděl již dne 2. 2. 2007 a nikoli až dne 24. 2. 2007 z písemné zprávy kontrolní komise na zasedání prezidia Notářské komory v Hradci Králové, neboť pro běh subjektivní lhůty k podání návrhu na zahájení kárného řízení je rozhodující okamžik, kdy se o deliktu, pro nějž byl návrh podán, dozvěděl orgán, jehož je navrhovatel reprezentantem, v daném případě prezidium Notářské komory v Hradci Králové.

Stěžovatel v této souvislosti rovněž uvedl, že pravomoci prezidenta jsou odvozeny od jeho funkce v prezidiu a poukázal na skutečnost, že prezident notářské komory je nositelem kárné pravomoci nikoli za svou osobu, nýbrž jako reprezentant notářské komory a prezidia.

Po stránce skutkové Nejvyšší správní soud odkazuje pro stručnost na rekapitulaci provedenou Městským soudem v Praze v odůvodnění napadeného rozsudku, která zcela odpovídá obsahu správního spisu a z níž naposledy uvedený soud činil své právní závěry. Nejvyšší správní soud je však přesvědčen, že městský soud nesprávně v dané věci posoudil právní otázku dodržení tříměsíční subjektivní lhůty kárného navrhovatele k podání návrhu na zahájení kárného řízení proti stěžovateli.

Nutno předeslat, že podle § 32 odst. 1 notářského řádu, *prezidium je řídícím a výkonným orgánem notářské komory.*

Podle § 33 odst. 1 notářského řádu prezident: *a) zastupuje notářskou komoru navenek a jedná jejím jménem ve všech věcech, b) řídí jednání kolegia, c) svolává prezidium nejméně jednou za tři měsíce; svolá prezidium do deseti dnů vždy, požádá-li o to jedna třetina členů prezidia nebo požádá-li o to revizní komise, d) řídí jednání prezidia, e) činí rozhodnutí v působnosti prezidia, která nesnesou odkladu; rozhodnutí musí být schválena při nejbližším jednání prezidia, f) k žádosti notáře uděluje souhlas s jeho nepřítomností v notářském úřadu po dobu delší než jeden měsíc.*

Podle § 49 odst. 1 notářského řádu, *kárné řízení provádí kárná komise.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení *kárné řízení se zahajuje na návrh ministra, prezidenta Komory, prezidenta nebo předsedy krajského soudu (dále jen "navrhovatel"). V návrhu musí být uvedeno, jaké kárné opatření je navrhováno.*

Podle odst. 3 *návrh může být podán do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel o kárném provinění dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo.*

Z citovaných ustanovení je zřejmé, že řídícím a výkonným orgánem notářské komory je její prezidium, které navenek zastupuje prezident notářské komory a je rovněž nepochybné, že právě jen prezident notářské komory je kárným navrhovatelem, neboť jen jemu je zákonem svěřeno toto oprávnění. O tom není mezi účastníky sporu. Spornou je pouze otázka od jakého okamžiku je třeba odvozovat běh lhůty pro podání kárného návrhu ze strany prezidenta notářské komory, zda tato lhůta počíná běžet ode dne zjištění kárného provinění příslušným kontrolním orgánem, kterým je v dané věci kontrolní komise, jejíž všichni členové, tedy JUDr. L. V., JUDr. O. M., JUDr. L. Š., JUDr. L. U. a JUDr. Š. N. byli současně členy prezidia Notářské komory v Hradci Králové.

Nejvyšší správní soud pokládá za potřebné uvést, že zásadní a stěžejní námitkou stěžovatele, týkající se vymezení počátku běhu subjektivní prekluzivní lhůty pro zahájení kárného řízení se již soudy v minulosti opakovaně zabývaly. Jednalo se především o soudy rozhodující v řízení o kárné odpovědnosti soudců, ať již podle zákona č. 412/1991 Sb. o kárné odpovědnosti soudců, či podle nové právní úpravy dané zákonem č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. K řešené otázce se opakovaně vyjadřoval již i Ústavní soud, a to např. v nálezu ze dne 3. 10. 2002, sp. zn. IV. ÚS 302/02, od jehož závěrů, byť se týkaly kárné odpovědnosti soudců, nemá důvodu se Nejvyšší správní soud odchýlit ani v projednávané věci, neboť podle jeho přesvědčení závěry v něm vyjádřené platí nepochybně i pro řízení o kárné odpovědnosti notářů.

Nález Ústavního soudu se týkal výkladu ustanovení § 6 odst. 5 zákona č. 412/1991 Sb., o kárné odpovědnosti soudců, podle něhož návrh na zahájení kárného řízení musel být podán u příslušného kárného soudu do dvou měsíců ode dne, kdy se orgán oprávněný podat návrh dověděl o kárném provinění, nejpozději však do 1 roku ode dne spáchání kárného provinění. Podle názoru Ústavního soudu *část věty citovaného ustanovení § 6 odst. 5 „kdy se orgán oprávněný podat návrh dověděl o kárném provinění“, nelze chápat tak, že běh zákonné subjektivní lhůty k podání návrhu na kárné řízení počíná teprve dnem, kdy kárnému navrhovateli, tedy ministru spravedlnosti, byla oficiálně předána zpráva o výsledku kontroly, neboť tím by počátek běhu uvedené lhůty se nutně stal věcí nahodilosti. Jinými slovy, pověřil-li ministr spravedlnosti, jako orgán oprávněný podat návrh na zahájení kárného řízení, provedením prověrky určitý odbor, což se běžně a pochopitelně děje, implikuje tento postup nicméně to, že lhůta k podání návrhu na zahájení kárného řízení začíná běžet již dnem zjištění nedostatků tímto (kontrolním) orgánem v konkrétním případě, a to bez jakékoli závislosti na době provedení prověrek a jejich výsledků u jiných soudů. Lhůta dvou měsíců je dostatečně dlouhá k tomu, aby výsledky kontroly byly včas vyhodnoceny a vyvozeny z ní případné závěry. Vzhledem k uvedenému byl tedy návrh podaný po uplynutí uvedené dvouměsíční lhůty, učiněn opožděně.*

V projednávané věci výkonný orgán Notářské komory v Hradci Králové, v čele s prezidentem JUDr. M. H., usnesením ze dne 27. 10. 2006, rozhodl o termínu konání kontroly činnosti JUDr. B. B., notáře v Hradci Králové, a to na den 24. 11. 2006 se zaměřením na kontrolu spisů dědické agendy starších jednoho roku. Prezídium stanovilo

též kontrolní komisi ve složení výše již uvedeném. Na dalším zasedání dne 15. 12. 2006 prezídium (opět v čele s kárným navrhovatelem) přijalo usnesení, jímž rozhodlo o termínu konání následné kontroly, a to na den 2. 2. 2007. V daném termínu byl učiněn pokus o kontrolu, kterou však stěžovatel zmařil svým negativním postojem k jejímu provedení. Zápis z pokusu o kontrolu byl proveden téhož dne, tj. dne 2. 2. 2007 a podle obsahu správního spisu byl podepsán všemi členy kontrolní komise.

S odkazem na shora uvedený závěr Ústavního soudu v již zmíněném nálezu sp. zn. IV. ÚS 302/02, je nepochybné, že kontrolní orgán notářské komory pověřený provedením kontroly dědických spisů u stěžovatele, se o kárném provinění stěžovatele, spočívajícím v neumožnění kontrolní orgánu notářské samosprávy provést kontrolu dědických spisů starších jednoho roku v jeho kanceláři dne 2. 2. 2007, dozvěděl nepochybně bezprostředně poté, co stěžovatel provedení této kontroly odepřel. Jen v tomto jediném stěžovatelově jednání spatřoval kárný navrhovatel, kárná komise Notářské komory České republiky, i prezídium téže notářské komory, kárné provinění stěžovatele. Okamžik zjištění důvodů pro uložení kárného opatření byl tudíž znám bezprostředně po odepření kontroly ze strany stěžovatele, aniž by bylo nutno naplnění skutkové podstaty kárného provinění jakkoliv dále zkoumat či vyhodnocovat, neboť žádné jiné jednání stěžovatele, které by mohlo mít vliv na úvahu o naplnění zmíněné skutkové podstaty kárného provinění již v úvahu nepřicházelo (srov. též např. se závěry rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 2. 1995, č. j. 7 A 147/1994 – 17). Již tento okamžik byl tudíž tím, kdy se orgán pověřený kontrolou v konkrétním případě dozvěděl o kárném provinění a kdy měl možnost se s ním seznámit i sám kárný navrhovatel. Takový závěr je o to více platný za situace, kdy všichni členové kárné komise notářské komory byly též členy výkonného orgánu téže komory, tedy prezidia, v jehož čele stál kárný žalobce.

V této souvislosti je možno odkázat též na rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, vydané v řízení o kárné odpovědnosti soudců, ze dne 14. 3. 2008, sp. zn. 1 Ds 1/2008, v němž tento soud uvedl, že *za okamžik vymezující běh subjektivní lhůty podle § 9 odst. 1 a zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, je třeba považovat v případě předsedy instančně vyššího soudu (jako možného navrhovatele) okamžik, kdy složka jeho soudu, která kontrolní šetření na instančně nižším soudu provedla, vyhotoví písemné zprávy (tj. bez ohledu na skutečnost, kdy zpráva byla předsedovi soudu postoupena, či s ní byl seznámen).*

Uvedené závěry platí nepochybně i pro vztah prezidenta notářské komory a kontrolního orgánu téže veřejnoprávní korporace, byť jak již bylo uvedeno, byly učiněny ve vztahu ke kontrole činnosti a kárné odpovědnosti soudců.

Je možno shrnout, že lhůta k podání návrhu na zahájení kárného řízení počala kárnému navrhovateli běžet již ode dne 2. 2. 2007, neboť nepochybně již v tento den vyhotovil předseda kontrolní komise písemnou zprávu o marném pokusu provedení kontroly, při němž bylo porušení zákona kladené stěžovateli za vinu, zjištěno. K připomenutí žalovaného ve vyjádření ke kasační stížnosti o subjektivním charakteru lhůty k podání kárného návrhu nutno dodat, že byť jde nepochybně o subjektivní lhůtu, je třeba „vědomí“ státního orgánu založit na objektivní skutečnosti, tj. v daném případě na okamžiku, kdy příslušný orgán notářské samosprávy provedl kontrolu se zjištěním

kárného provinění a kdy o tom učinil zápis. V opačném případě by nepochybně platilo riziko, na něž upozornil ve zmíněném nálezu i Ústavní soud, že totiž pokud by počátek běhu této lhůty byl vázán na okamžik, kdy kárnému navrhovateli byla oficiálně předána zpráva o výsledku kontroly, pak by se určení počátku běhu uvedené lhůty stalo věcí naprosté nahodilosti, nehledě na to, že by tím mohla být tato lhůta neúměrně posunuta, což by bylo v rozporu s požadavkem právní jistoty kontrolovaných osob.

Ze všech výše uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační námitku stěžovatele, zpochybňující dodržení subjektivní tříměsíční lhůty kárným navrhovatelem do podání návrhu na zahájení kárného řízení za oprávněnou, byť z poněkud jiných, než jím uplatněných důvodů. Pokud je tudíž nutno tuto lhůtu odvozovat od okamžiku zjištění kárného provinění kárnou komisí notářské samosprávy, v konkrétním případě ode dne 2. 2. 2007, pak tříměsíční subjektivní lhůta k podání návrhu na zahájení kárného řízení uběhla dne 2. 5. 2007 a nejpozději v tento den mohl být kárný návrh podán s účinky zachování lhůty. Jelikož byl podán až dne 22. 5. 2007, stalo se tak až po uplynutí uvedené lhůty a tudíž opožděně. Pro posouzení věci je pak zcela nerozhodné, zda se kárný navrhovatel skutečně dozvěděl o kárném provinění stěžovatele bezprostředně po provedení kontroly, nebo až při zasedání prezídia Notářské komory dne 24. 2. 2007. Lhůta tří měsíců k podání návrhu na zahájení kárného řízení mu skončila dne 2. 5. 2007 a byla dostatečně dlouhá k tomu, aby v uvedeném mezidobí mohl zvážit a vyhodnotit, zda kárný návrh podá či nikoliv.

Pokud Městský soud v Praze dospěl v napadeném rozsudku k závěru, že návrh na zahájení kárného řízení byl podán včas, je jeho závěr nezákonný, neboť spočívá na nesprávném posouzení této právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel se tudíž právem dovolal důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Proto byla kasační stížnost shledána důvodnou a důsledně tomu Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení, aniž by se musel zabývat dalšími v kasační stížnosti uplatněnými námitkami. V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán výše uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu, a proto zruší napadené rozhodnutí žalovaného, neboť i ten v řízení řešenou otázku posoudil nesprávně (§ 110 odst. 1 a 3 s. ř. s.) a věc vrátí žalovanému k dalšímu řízení.

V novém rozhodnutí rozhodne Městský soud v Praze i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu